

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכת דוברת המשרד

21 מאי 2015
גי סיון תשע"ה
הוד. 1085/15

הודעה לעיתונות

שיפור גדול נרשם בשאריות חומרים כימיים במוצרים מן החי לשנת 2014

תוצאות סקר 2014 מעודדות, ומציגות שיפור מתמיד בממצאים. כך ניתן לראות על פי הנתונים כי חל שיפור בכמות החריגות שנמצאו בבשר עוף, הודו, בקר ובדגים. כמו כן חל שיפור בחריגות שנמצאו בביצים ובחלב בקר. בחלב צאן ובדבש התוצאות היו זהות לתוצאות השנה הקודמת. בבשר חזיר וצאן נרשמו חריגות גדולות יותר לעומת אשתקד

השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות מקיימים פיקוח שוטף על הימצאות שאריות כימיות במוצרים מן החי באמצעות סקר מדגמי ארצי המתקיים מדי שנה כל ימות השנה. סקר השאריות בודק הימצאות של שאריות תרופות וטרינריות, חומרי הדברה ומזהמים סביבתיים במוצרים מן החי (עופות, בקר, חזירים, חלב, ביצים, דבש ודגים).

מטרת הסקר הינה להבטיח שהמזון המשווק בישראל אינו מכיל חומרים אסורים, העשויים לפגוע בבריאות הציבור בטווח הארוך או הקצר, ואינו מכיל רמות חריגות של חומרים מותרים בשימוש. וכן לזהות מגמות של שימוש בלתי נכון או בלתי חוקי בתרופות או בחומרי הדברה, לאסוף נתונים לצורך ביצוע הערכת סיכונים ולהתריע על חריגות ברמות השאריות ולאפשר ביצוע פעולות מתקנות. הסקר מתקיים מאז שנת 1991, ונעשה בתיאום בין משרדי החקלאות והבריאות.

תוצאות סקר 2014 מעודדות, ומציגות שיפור מתמיד בממצאים. כך ניתן לראות על פי הנתונים כי חל שיפור בכמות החריגות שנמצאו בבשר עוף, הודו, בקר ובדגים. כמו כן חל שיפור בחריגות שנמצאו בביצים ובחלב בקר. בחלב צאן ובדבש התוצאות היו זהות לתוצאות השנה הקודמת. בבשר חזיר וצאן נרשמו חריגות גדולות יותר לעומת אשתקד.

להלן תמצית תוצאות הסקר, בהשוואה לשנה הקודמת :

סקר שאריות 2014 - סיכום ממצאים							
מוצר	2014			2013			השוואה אשתקד בבדיקות חריגות
	מספר בדיקות	חריגות	% חריגות ב-2014	מספר בדיקות	חריגות	% חריגות ב-2013	
הודו	2572	5	0.2%	2190	24	1.1%	✓
עופות	4241	16	0.4%	3617	18	0.5%	✓
ביצים	3467	19	0.5%	3559	48	1.3%	✓
ביצי "בוא"	418	1	0.2%	0	0	---	---
בקר	2062	1	0.0%	1300	2	0.2%	✓
צאן	1026	16	1.6%	668	5	0.7%	✗
חזיר	949	9	0.9%	509	1	0.2%	✗
בקר "בוא"	417	0	0.0%	397	0	0.0%	=
חלב גולמי בקר	3871	4	0.1%	4049	11	0.3%	✓
חלב גולמי צאן	1056	2	0.2%	1157	2	0.2%	=
מוצרי חלב	257	0	0.0%	0	0	---	---
דבש	529	0	0.0%	337	0	0.0%	=
דגים	2222	0	0.0%	3264	4	0.1%	✓
סה"כ	23087	73	0.3%	21047	115	0.5%	✓

שיפור ✓
טעון שיפור ✗
מצב דומה =
לא ניתן להשוות ----

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכת דוברת המשרד

המדגם בישראל לוקח בחשבון את היקף הייצור המקומי ואת שיעור הצריכה (הרגלי האכילה של הישראלים). דגימת המוצרים נעשית אצל החקלאים במשק, במכוני המיון, בבתי המטבחים והמשחטות ובדיקותם נעשית במעבדות המשרד. בשנת 2014 בוצעו 23,087 בדיקות מעבדה במוצרים לעיל. על פי התקן האירופי ישראל הייתה צריכה לבצע כ- 3,000 בדיקות בשנה בלבד **ביחס להיקף הגידול המקומי**, אך המדינה בחרה להגדיל את המדגם על מנת להעלות את המובהקות הסטטיסטית של תוצאותיו, על פי השיטה המקובלת בארצות הברית ובמדינות מפותחות נוספות.

המושג "שאריות" (residues) מתאר הימצאות של תרופות וטרינריות, חומרי הדברה ומזהמים סביבתיים, או תוצרי הפירוק שלהם, שנותרו במוצרים שמקורם מן החי. מקורם של החומרים בנסיבות טבעיות או כתוצאה מפעילות חקלאית או תעשייתית. "הרמה המרבית המותרת" (MRL) נקבעת בהתאם לתקנים בינלאומיים, ונשענת על תקן מחמיר הקובע אילו חומרים מותרים בשימוש ובאיזו רמה. הרמות המרביות המותרות שנקבעו לוקחות בחשבון, בין היתר, את סל המזון שאותו צורך אדם ממוצע, וכוללת גם טווח ביטחון שבא לידי ביטוי בסיכון אפסי.

תכנית הסקר נקבעת ומפוקחת על ידי ועדת היגוי עליונה לשאריות במוצרים מן החי המשותפת למשרדי החקלאות והבריאות. במהלך השנים הונהגו שיטות סקר שונות בהתאם לנהוג במדינות מפותחות. בתחילה על פי הגישה האמריקאית אשר מבוססת על עיקרון של הערכת סיכונים ומובהקות סטטיסטית, כפי שנקבעה על ידי ארגון הבריאות העולמי (WHO) וארגון האו"ם למזון וחקלאות (FAO) הגוף הבינלאומי לתקינה בנושא מזון, (ה-Codex alimentarius). על פי שיטה זו נבדק מספר גדול של דוגמאות למגוון מצומצם של חומרים. מאוחר יותר, על פי הגישה האירופאית שבה גודל המדגם מבוסס על היקף הייצור (מספר דוגמאות קטן ומגוון גדול של חומרים נבדקים).

החל משנת 2012, לאחר בחינה מעמיקה של הנושא, הוחלט לשלב בין שתי הגישות. גודל המדגם החדש נקבע בהתאם לעקרונות סטטיסטיים מקובלים, אך מבלי לצמצם את מגוון החומרים הנבדקים. השיטה החדשה מגדילה את מספר הבדיקות באופן דרמטי ומגדילה את המובהקות הסטטיסטית בזיהוי ממצאים חריגים. עקרונות הסקר והמדגם הסטטיסטי מבוססים על חשאיות ואקראיות הדגימה.

ד"ר סרחיו דולב, רופא וטרינר ראשי לפיקוח על מוצרים מן החי בשירותים הווטרינריים במשרד החקלאות:
"הטכנולוגיה הקיימת כיום מאפשרת זיהוי רמתם של החומרים הנמדדים בכמויות מזעריות. תוצאות מעבדה שערכן חורג מהרמה המרבית המותרת, מדווחות לאחראים על ביצוע הסקר ולגורמים המקצועיים האמונים על ביצוע תחקיר, לצורך איתור מקור הזיהום וצמצום או מניעה של המשכו".

מדינת ישראל
משרד החקלאות ופיתוח הכפר
לשכת דוברת המשרד

להלן תוצאות סקר 2014:

מוצרי חלב

בכל 257 בדיקות המעבדה לא נמצאו כלל ממצאים מעל לרמה המרבית המותרת.

דגי בריכות ודגי ים

בכל 2,222 בדיקות המעבדה לא נמצאו כלל ממצאים מעל לרמה המרבית המותרת.

דבש

בכל 529 בדיקות המעבדה לא נמצאו כלל ממצאים מעל לרמה המרבית המותרת.

בשר בקר

נדגמו 2,062 דגימות, מתוכן נמצאה רק אחת מהן עם סולפונאמידים (אנטיביוטיקה) מעל לרמה המרבית המותרת.

חלב בקר

מתוך 3,871 דגימות נמצאו 4 שהכילו מזהמי מספוא מעל לרמה המרבית המותרת.

חלב צאן

מתוך 1,056 דגימות נמצאה אחת שהכילה מזהמי מספוא ואחת נוספת שהכילה אנטיביוטיקה מעל לרמה המרבית המותרת.

בשר חזיר

מתוך 949 בדיקות שנעשו נמצאו 9 דגימות עם טטראציקלין (אנטיביוטיקה) מעל לרמה המרבית המותרת.

בשר עוף

מתוך 4,241 דגימות נמצאו ב- 2 קדמיום (מתכת כבדה), ב- 14 אנטיביוטיקה מעל לרמה המרבית המותרת.

בשר צאן

מתוך 1,026 דגימות נמצאו 16 דגימות עם טטראציקלין (אנטיביוטיקה) מעל לרמה המרבית המותרת.

בשר תרנגולי הודו

מתוך 2,572 דגימות נמצאו ב- 2 קדמיום (מתכת כבדה) וב- 3 דגימות סולפונאמידים (אנטיביוטיקה).

ביצים

מתוך 3,755 בדיקות שנעשו בביצים נמצאו 7 דוגמאות שהכילו קלופידול (תכשיר לטיפול בטפילים), 9 דוגמאות שהכילו יונופורים (תכשירים לטיפול בטפילים) ו- 3 עם סולפונאמידים (אנטיביוטיקה) מעל לרמה המרבית המותרת.

בברכה,
דפנה יוריסטה
דוברת משרד החקלאות ופיתוח הכפר